

MAGYAR LAP

Muzeum könyvtárának
BUDAP

XI. évfolyam, 259 (3123) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Árulók bére

Londoni jelentés szerint különböző angol körökben nem állítják Darlan tárgyalásaival kapcsolatban, hogy azok a legjobb benyomást keltették volna a degaulleisták körében. Londoni Darlan csak akkor érdekelt volna, ha sikerült volna magával vinni a francia hadihajókat. Svéd lapok londoni értesülése szerint Darlan helyzete még mindig homályos.

Ez a Darlan körüli homály most már lassan eloszlik s a homályból egyre élesebben kibontakoznak egy közönséges kalandor, egy áruló körvonalai. Darlanra most már a legmagasabb francia fórum is kimondotta az árulást. Petain tábornagy kizárta a francia nép közösségéből és emelkedett hangon utasította vissza azokat a rágalmatokat, amelyeket róla terjesztett el. Most már nyilvánvaló az is, hogy Petain tábornagy tekintélyével, súlyával nem versenyezhetik senki.

Fel lehet vetni azt a kérdést, hogy a történelem nem fogja-e násképpen megítélni a mostani eseményeket és nem csinál nemzeti hősokeket a mostani disszidensekből? Igaz, hogy az események megítélésénél mindig szükségünk van bizonyos távlatra, azonban itt távlat nélkül is világosan áll előtűnk a helyzet Darlan árulása kétségtelen tény Petain alakja olyan magasan áll már most is az események fölött. Petain annyira francia és csak francia, hogy kortársainak szerepét a vele való összehasonlításból fogja úgy megítélni a történetíró. Petain nem nevezhetik s nem is nevezik még a disszidensek sem behódolónak, szolgálkúnak. Tudják azt róla, hogy nagy ellenfelei is mindig a legnagyobb tisztelettel viseltettek iránta s azt is, hogy miatta volt enyhébb a bánásmód a fegyverszüneti egyezmény után is. Azért egészen természetesen hangzik Darlan régaimainak visszautasításánál az, amit Petain mond: Nem olyan ember vagyok, aki bárminő erőszaknak is enged! Darlan szembeszáll az őz marsallal s ez megpecsételte sorsát.

Egyébként az amerikai partraszállás előzményei, körülményei és céljai annyira nyilvánvalóak, hogy igaz francia nem tekinthette saját ügyének még akkor sem, ha tőle tőleg a németek vereségét remélhetné. Amerika világhuralmi célokért harcol s ebben a célkitűzésben keveset számít a francia sorsa is. Meglátszik ez a disszidensekkel való bánásmódban is. De Gaulle azért kell, s Giraudot is azért fogadták szívesen, mert nagyobb átpártolásokat várnak tőle. Darlannal várták a maradék francia tengeri haderőt, s mivel a flotta nem ment utána, már nem is érdekli őket annyira. Az árulót kihasználják, de kezét nem fogják vele. A lejtő igen meredek volt, a zuhanás nagyon gyors. Darlan elérkezett a mélyponthoz. Közönséges áruló lett belőle.

Heves harcokat folytatnak a tengely buvárnaszádai a Földközi tengeren

417 ezer tonna kereskedelmi hajóteret sülyesztettek el az északafrikai angolszász támadás első hetében. Minden várakozást felülmúlnak a dél-csendestengeri japán sikerek

Roosevelték a Baleari szigetekre is szemet vetettek

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Mehring tábornok, a Tuniszbán partraszállott tengelycsapatok főparancsnoka a következő felhívást intézte az északafrikai francia gyarmatok lakosságához és az ott állomásozó francia csapatokhoz:

Tunisiaiak, algíriaiak, marokkóiak és francia katonák!

Északamerikai és angol csapatok hamis indokokra hivatkozva, megtámadták a francia birodalmat Észak-Afrika területén. Ezeket a területeket a tengelyhatalmak a fegyverszünet óta szigorúan tiszteletben tartották. A tengelyhatalmak nemcsak azt akarják, hogy ezeket a területeket senmiféle sérelem ne érje, hanem színdárd akaratuk az volt, hogy megakadályozzák ennek a területnek hadszíntérré válását és megőrizték annak nyugalmát és békéjét. Az amerikai és angol háborus uszítók a zsidósággal karöltve most a háboru szenvedéseit hozták a ti földetekre. Petain tábornagy francia államfő, a francia csapa-

tok főparancsnoka felháborodással tiltakozott az angolszászok erőszakossága ellen és bejelentette a végsőkig való ellenállást. A francia hadsereg azonban egymagában nem tud szembeszállani a támadókkal. Ilven körülmények között.

a tengelyhatalmak Petain államfő kormányával egyetértésben elhatározták, hogy elhárítják az angol-amerikai csapatok közös támadását.

A tengelycsapatok azért jönnek, hogy segítsenek a francia csapatoknak a terület megvédésében és megőrzésében e terület lakosságát a háboru borzalmaitól. A mi katonáink azért érkeznek erre a földre, hogy Franciaországot harcoljanak. Felhívom a francia katonákat, hogy velünk együtt vegyenek részt a küzdelemben és felhívom a lakosságot, hogy őrizze meg a békét és legyen segítségünkre ebben a harcban, amellyel vissza kell szerezni Franciaországnak azt a területet, amely az övé volt — fejeződik be a felhívás.

lapok hosszú cikkekben foglalkoznak a tenger buvárhajóinak az északafrikai partok előtt aratott győzelmével. Az angol-amerikai támadás első hetében a szövetségesek 417.000 tonnányi angolszász hajóteret sülyesztettek el kereskedelmi hajókból. A lapok párhuzamba állítják e jelentéssel a legutóbbi japán sikerekről szóló közleményt, amely szerint a japánok a háboru kitörése óta 370 ellenséges tudóhajót elsülyesztettek vagy megrongáltak, 897 ellenséges szállóhajót elsülyesztettek, megrongáltak vagy zsákmányul ejtettek. Ha összeadjuk ezeket a számokat, azok telülmúlnak minden eddigi számítás, az elpusztított hajóter tekintetében. Roosevelt már nem tudja elkerülni, vagy csökkenteni a megkezdett katonai vállalkozásokat. Bármilyen nagy hajóterrel is rendelkezzenek az ellenségnek, az eddig elszenvedett veszteség sokkal súlyosabb, semhogy ne okozna nagy gondot az ellenségnek.

Nem sikerül szétzuzni Rommel páncélos hadseregét

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A Völkischer Beobachter katonai munkatársa szerint az északafrikai angol támadásnak a keleti szakaszon ezúttal sem sikerült szétzuzni Rommel páncélos hadseregét, bár vér- és anyagáldozatot nem kímélve mindent elkövettek annak legyűrésére. Algírja és Orán kikötői és a libiai hadszíntér között olyan nagy a távolság, hogy e két helyen végrehajtott partraszállás következtében az északafrikai hadjárat keleti körzetében nem várható beavatkozás, vagy a harci események befolyásolása. Észak-déli irányban a Korzikától Tuniszig létesített tengerzár elválasztja a nyugati hadszínteret a keletitől és ez a zár olyan erős, amilyen még sohasem volt eddig.

Roosevelték már a spanyol Baleari szigeteket is emégetik

Berlini jelentés szerint a Wilhelmsstrassen kijelentették, hogy az United Press diplomáciai körökre való hivatkozással azt állítja, hogy a németek a Földközi-tengeren levő spanyol Ba-

Angol ébredés az első diadalmálmor után

Genéből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A tengelycsapatok tuniszi partraszállásának híre az angol közvéleményben rendkívül nagy nyugtalanságot keltett. Hangsúlyozzák, hogy az előnyomulás most már a legnagyobb nehézségekbe fog ütközni az angol- és amerikai csapatok számára. Az Observer szerint az első diadalmálmor után kormánykörökben is kezdenek józanul számot-

vetni azzal, hogy az eddig elért kisebb eredmények a végső döntés szempontjából alig játszhatnak szerepet.

Bernből jelentik: (B. T.) Algíri jelentés szerint az amerikai csapatok Tunisz területén tovább nyomulnak előre. Azok a jelentések azonban, amelyek a tengelycsapatokkal való harci érintkezésről szólnak még koraiak.

Rooseveltnek most már folytatnia kell a megkezdett játszmát

Rómából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Berni jelentés szerint az északafrikai szövetséges tőhadiszállásról jelentik, hogy a tengely buvárnaszádai heves harcokat folytatnak a Földközi tengeren.

La Lineából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Gibraltárba állan-

dóan érkeznek súlyosan sérült angolszász hajók, fedélzetükön sebesültekkel és halottakkal. Súlyosan sérült hadihajók is befutottak a Gibraltári kikötőbe. A halottak és sebesültek szállítását éjszaka végzik.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A keddi reggeli

leári szigeteket meg akarják szállani. Vissza kell emlékezni ezzel kapcsolatban arra, hogy a francia gyarmatok ellen indított angol-amerikai támadást szintén azzal indokolták meg, hogy németek akarják rátenni kezüket a francia gyarmatokra. Bár a szövetségesek táborában sem veszi senki komolyan az ilyen indokolást, Roosevelt

a maga szószegésének formális igazolásul mégis ezt használta fel. Most már is olyan híreket terjesztenek, amelyek alapján nyilván újabb jogszegést akarnak elkövetni. Madridban azonban ismerik már az ilyen akciókat és értékelni tudják Roosevelt ünnepélyes ígéréteinek megbízhatóságát is.

Hatalmas japán sikerek a csendes-óceán déli részén

Tokióból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Valamennyi lap nagybetűs címmel, feltűnő helyen közli a császári löhadiszállás közleményét a Csendes-tenger déli részén, Santa Cruz sziget előtt vívott tengeri csata részleteiről. A japán tengerészeti si-

keri jóval nagyobbak, mint előzőt gondolták.

Amszterdami jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A szövetségesek csendes-óceáni löhadiszállásáról közlik, hogy McArthur átvette az amerikai és ausztráliai csapatok főparancsnokságát.

Több mint 6 millió pengőt ítél vissza a bíróság Farkas Simon kolozsvári gyárosnak

Jótekonycélra ajánotta fel az egész hatalmas vagyont

Kolozsvár. (MTI): Farkas Simon volt téglaágyarost 1924-ben erőszakkal kitétek vállalatából. Attól az időtől kezdve az idegen megszállás idején hiába igyekezett igazat érvényesíteni. Nemrégén a járásbíró előtt pert indított azzal a kikötéssel, hogy ha megnyeri követ-

lését, annak értékét jótekonycélra fordítja. A bizonyítás lefolytatása után a bíróság kötelezte a téglaágyarost patronizáló bankot, hogy az elmaradt házonrészesedés címén fizessen 5.630.000 pengőt Farkasnak. Ezenkívül az egyik társvállalat részvényei közül adjon át neki

Hogyan akart Károly csapatkereszthez jutni Jenei István mácsapusztai telepes

Közokirathamisítás egy váradi kiskörmében

Nagyvárad. Saját tud. Jenei István mácsapusztai és Sternberg Sándor nagyváradi lakosok közokirathamisítás vádjával álltak a nagyváradi törvényszék dr. vitéz Biró Barna tanácsa előtt.

A tárgyalás során Jenei, elég kalandosan, így adta elő a történeteket:

Törvénytelen gyerek, az anyja nevét viceli. A világháborút végigküzdötte, pilótatorzsermester volt. Két nagyüzest vitézeget érme van. A világháború után a sarkadi cukorgyárban volt alkalmazásban, mint főgépész, majd a Cséffa melletti Tisza-birtokon dolgozott. A bécsi döntés idején Tenke mellett lakott e onnan átjött a felszabadult területre. Így került Mácsapusztára, ahol 7 hold földet kapott bérbe. Összeírta a "véletlenül" a felesége nevét diktálta be, mint anyja nevét. Ennek helyrehozására megkísérelte, hogy kiváltsa a születési bizonyítványát Sarkadrol, ott azonban lerészegedett, leült egy padra, hogy kialudja magát. Közben ellopták az óráját és 200 pengőjét. Bement a csandórségre, hogy jelentést tegyen, ott igazolnia kellett magát és erre a célra a szürke katonai könyvét használta. Ez lett a veszte. A katonai igazolványból hullott ki ugyanis az az okirat, mely most a vád tárgyat képezi. Az okirat a Károly csapatkereszt megszerzéséhez szükséges tiszti igazolás volt és ezt az okiratot Sternberggel együtt hamisította. Sternberggel, — aki főreált végzett, lecsúszott egyéniség, a piac-környéki kocsmák gyakori vendége, — a piactéri Lőrinc-kocsmában találkozott. Szóba került, hogy szeretné megszerezni a Károly csapatkeresztet, amelyhez azonban tiszti igazolás szükséges. „Majd én megcsinálom!” — mondta erre Sternberg, az elsőrendű vádlott

előadása szerint. El is készült az írás és Sternberg aláírta vitéz Steiner őrnagy, Jenei pedig vitéz Stahlmeyer százados nevét. Jenei aztán egy román fiúval még ráíratta az okira, hogy: „előtűnk Szabó tiszthelyettes.” Pecsétet is ellátta az írást: jótékonydát vett egy üzlethől és azt használta fel erre a célra.

Sternberg Sándor tagadja, hogy így történt volna az okirathamisítás. Szerinte a vádlott, tudván, hogy ő tanult ember és jó írása van, már kész meg-

fogalmazott szövegről másoltatta le vele a kérdéses írást. Ő nem tudta, hogy itt hamisítóról van szó. Hibát csak ott követelt el, hogy az őrnagy neve után — amelyet lemásolt — nem írta oda, hogy „sk”.

Miután a szembesítés is eredménytelen maradt a vádlottak fenntartják állításukat, a bíróság elnapolta a tárgyalást a tényállás felderítése céljából bizonyítást rendelt el. A legközelebbi tárgyalás a jövő hónapban lesz, egyelőre még még nem határozott napon.

Árdrágítót ítél el az uzsorabíróóság

Megszüntették az eljárást Oláh István vendéglős ellen

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradi törvényszék dr. Gavallér László büntető egyesbírója, mint uzsorabíróóság árdrágító visszaélés vétségért 300 pengő pénzbüntetésre ítélte Orsz János 49 éves földművest, volt román rendőrt, mert 1941 szeptember 15-én Ötvös Károly hentes és mészárosból a vágómarháért elősúlyban az akkori hatóságilag megállapított legmagasabb ár, 1.10 pengő helyett 1.41 pengőt követelt. Az ítélet jogerős.

Ugyancsak árdrágító visszaélés vétségével vádoltan állt az uzsorabíróóság előtt Oláh Lajos nagyváradi vendéglős Fazekas Gyula férfinévű segéd jelentette fel azért, mert 1941 október 31-ikén a libatepertőért dekapanmonként 10 fillért, vagyis — a vádirat

szerint — olyan árat követelt és fogadott el, mely a méltányos hasznot meghaladó nyereséget foglal magában. A tárgyalás során a vádlottással bizonyította, hogy ugyanakkor ő egy kilogramm libatepertőt 7 pengőért vett. A bíróság szakértőként kihallgatta Fészl József vendéglős és szállodást arra nézve, hogy mennyi volt abban az időben a liba tepertő forgalmi ára, s hogy a 7 filléres vételi ár és a 10 filléres eladási ár között mutatkozó különbszet nem hajtadja-e meg a méltányos és jogos hasznot. A szakértő vallomása alapján, mely igazolta a vádlott védekezését, dr. Szolnok ügyész elejtette a vádat a bíróság megszüntette az eljárást Oláh Lajos ellen.

Apolló Filmszínházban

Ma és holnap utoljára

Egy szív regénye

Jön: ESZÉNYI ÓLGA határozás filmje **Negyedíziglen**

Belvárosi

Kellemesen fűtve

OPERETT

Főzerepben: Wili Forst és Maria Holst
Strauss zené, csodálatos tánc és remek rendezés

Csak 3 napig

A legremekőbb magyar vígjáték

Leányvári boszorkány

Főszereplői: Szörényi, Hámory, Csontos

Kedden utoljára:
Árvíz Indiában

Szerdától a
CASINOBAN

910.000 pengő értékű részvényt, végül kötbér címén külön 30.000 pengőt. Farkas Simon az ítélet kihirdetése után kijelentette, hogy a perben megítelt egész összeget Kolozsvár városának adományozza, azzal a kikötéssel, hogy állítsanak méltó emléket néhai Fekete-Nagy Béla dr. helyettes polgármesternek és Szodetzky Gyulának, volt munkatársainak, továbbá taníttasson ki a város 10 korondi székely család egy-egy fiát agyagárumesterré.

Beszivárgott zsidók részére okiratot hamisító társaságot tartóztatott le a budapesti főkapitányság

A MOT jelenti: A budapesti főkapitányságon közokirathamisítás címén előzetes letartóztatásba helyezték Varsányi József 24 éves izraelita válású artistát, aki Tarján József dr ügyvédként szerepelt, továbbá Szepes Schwartz Endre 34 éves izraelita válású, Kádár Andor 28 éves izraelita válású ügyvédi irodai alkalmazottakat, Kovács Sándor 28 éves római katolikus válású könyvelőt, Mészáros László 29 éves római katolikus válású magánhivatalnokot. A külföldiek ellenőrző országos központi hatóság detektívjei megállapították, hogy Varsányi és Szepes-Schwartz beszivárgott zsidók számára okiratokat hamisítottak. Kádár, Kovács és Mészáros küldték hozzájuk azokat a beszivárgott zsidókat, akik pénzért akarták okiratokat szerezni. Rajtuk kívül még 5 embert kísértek a toloncházba. 32 beszivárgott zsidót, akik hamis okiratokkal rendelkeztek, kitoloncolták az ország területéről.

Lázár Gyula féllába lázik

Egy pár ócska cipőt kér Lázár Gyula tizenöt éves rikkancsgyerek, nem is egy párat, csak egyetlen egyet, egy bal lábra való felecipőt, mert a jobb lábát még kisgyerek korában levágta a vonat. Ő az a falábú rikkancs, aki a Japart-cukrászda környékén fürgelkedik napilapjaival és folyóirataival, meg is keresi a mindennapit, de arra már nem telik neki, hogy cipőt is tudjon vásárolni, mert az edesanyját is kell tartania, aki munkaképtelen s edesapja már éveivel ezelőtt kidúlt a kenyérkeresők sorából. Eddig csak megvált valahogy Lázár Gyula a rongyos féllakanccsal, meg a futballozással is belekeveredett a színház mögötti téren huncurozó suhancokkal, de amióta lezuhlott az első hó, már nem bírja tovább s egyetlen lába mintha kettő helyett fagyóskodna a novemberi sárban, hidegben. Szívesen továbbítjuk kérését a jószívű olvasókhhoz, mert ugyebár, mi történik, ha jön a tél s a szegény árva Lázár Gyulának a megmaradt lába is lefagy?

Petain kizárta Darlant a francia nép közösségéből

Tuniszban már harcok folynak a tengelycsapatok és a betolakodó amerikaiak között. Petain utódját kijelölték

Berlin. (MTL.) Az Interinf jelenti: A libiai sivatagban végzett hadmozdulatok részleteiről illetékes német körökben nem nyilatkoznak, csak annyit hallani, hogy a sivatagban nem került sor összetűzésre. Az észak-afrikai tengerpart helyzete, ahol az angol és amerikai erők partraszálltak, az ellenség számára zavaros. A német-olasz védekezés nem eszökkenő erővel tovább tart, sőt azt lehet mondani, hogy növekszik.

Bern. (Bud. Tud.) Algiri jelentés szerint a tengelyhatalmaknak már is jelentős erői vannak Tuniszban. — Gyors ütemben újabb erősítések érkeznek. Bizerta közelében harcok dülnek.

„Nem olyan ember vagyok, aki engedelmeskedik bárminő kényszernek”

Vichy. (MTL.) Az OFI jelenti: Darlan tengernagy kiáltványa nagy feltűnést keltett politikai körökben. Petain tábornagy az alábbi felhívást intézte a francia néphez: Darlan tengernagy nyilatkozatában azt meri állítani, hogy számomra lehetetlen gondolataimat közölni a francia néppel. Azt állítja, hogy az én nevemben eszelesek. Nem olyan ember vagyok, aki engedelmeskedik bárminő kényszernek. Aki ennek ellenkezőjét akarja elhittetni az megsért engem. Amikor Afrikát megtámadták, Darlan tengernagyot bíztam meg a francia felsegíj megvédésével. A tengernagy nem riadt vissza attól, hogy mindjárt az első ütközet után érintkezésbe lépett a támadókkal. Idő előtt parancsot adott a tüzelés beszüntetésére és ezzel megbomlasztotta a csapatok lelkierejét. A tábornagy végül közli, hogy kívül helyezi a tengernagyot a nemzet közösségéből és megfosztja minden tisztségétől és parancsnokságától.

Darlan helyett mást jelöltek ki Petain utódjául

Vichy. (MTL.) Laval miniszterelnök vasárnap majdnem egész nap tanácskoztott minisztertársaival az észak-afrikai helyzettel, valamint Franciaország szerencsétlenségének enyhítésére alkalmas intézkedésekről. Míg annak idején Darlan tengernagyot nevezték ki Petain tábornagy utódjául most biztosra vehető, hogy vasárnap megváltoztatták az utódlásról szóló

törvényt, hogy ílymódon Franciaországot megvédjék egy esetleges katasztrófa lehetőségétől.

Az angolok aggódnak a nagy hajóveszteségek miatt

Genf. (MTL.) A Német TI jelenti: Mint Londonból jelentik lord Woolton angol élelmezésügyi miniszter a Marokkó és Algir elleni angol-amerikai támadással kapcsolatban hétfőn este a brit rádióban kijelentette, hogy az amúgy is szűkös hajótér, amely a

November hó 21-én, szombaton délután 3 órakor és este 7-kor

A Református Kulturpalota dísztermében

Körösi Csoma Sándor Emlékest

Eletét és tudományos munkásságát ismerteti:

BAKTAY ERVIN

egyetemi tanár, a világhírű India-kutató.

Az előadás színes, vetített képek kísérik.

Ismerjük meg a halhatatlan világljáró székely életét. India titokzatos világát! Jegyek a délutáni ifjúsági előadásra 50 filléres, az esti előadásra 1.— P, 150 P és 2.— pengős árban válthatók Simon István könyvtárában. Bémer-tér 3.

Nagybritanniába irányuló élelmiszer-behozatalra rendelkezésre állott, most még kisebb lett. Az északafrikai vállalkozásban már eddig is sok hajóra volt szükség csapat- és anyagszállítók céljaira és az utánpótlás céljára még több hajót kell igénybe venni. Mind ez a brit szigetek behozatalának számlájára történik. Ezért további korlátozásokra kell felkészülni — mondotta a miniszter. Nyilatkozatát ezzel a megjegyzéssel fejezte be: nem szabad átengedni magunkat hiú ábrándoknak!

ják a sajtótól, hogy tartsa fenn az eddigi várakozó semleges politikáját.

Berlin. (MTL.) A Német TI jelenti: A tengelycsapatok tuniszi partraszállásával kapcsolatban illetékes helyen a következőket közlik: Miután a német és olasz csapatok bevonulása a meg nem szállott francia területekre minden surlódás nélkül végbement, a tengelycsapatok partraszállást hajtottak végre Tuniszban is. A partraszállás olyan helyen történt, amely stratégiai és katonai szempontból egyaránt jelentős. Tunisz északkeleti csücske csak 140 kilométerre van a szicíliai partoktól. Aki a tengerszoros mindkét partját kezében tartja ellenőrizheti a Csatorna forgalmát. Tunisznak ez a része utánpótlási szempontból is rendkívül előnyös helyen fekszik. Bizertától mindössze 50 kilométernyire. Szardiniától 250 kilométerre, Napolytól 500 kilométerre és Tripolítól ugyancsak 500 kilométerre. Tunisznak ez a része hadműveleti szempontból is rendkívül előnyös.

Törökország tárgyilagos semlegességgel figyel az eseményeket

Ankara. (MTL.) A Német TI jelenti: A török főváros politikai körében azzal magyarázzák az államtanácsot, valamint a török főszerkesztők Ankarába való összehívását, hogy mindkét alkalommal tisztázzák az

összes bel- és külpolitikai kérdéseket. Hir szerint a sajtó utasítást kapott, hogy pozitív értelemben foglalkozzanak a várható gazdasági intézkedésekkel. Külpolitikai téren teljes tárgyilagoságot követelnek. Azt kíván-

A HARCTEREK ESEMÉNYEI:

Stalingrádban újabb háztömböket foglaltak el a németek

Hevesen támadják a tengely légierei az északfranciaországi repülőtereket

Berlin. (MTL.) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli:

Német csapatok a Kaukázusban megsemmisítettek egy bekerített erőcsoportot, más szakaszokon pedig visszavertük a szovjet támadásokat, véres veszteséget okozva az ellenségnek. Öt harci repülőgép felgyújtott a Káspi-tavon egy teherhajót és megromolt két szállítóhajót.

Stalingrádban rohamcsapatvállalkozások során újabb háztömböket foglaltunk el. Az ellenség ellentámadásait visszavertük.

A Volhov mentén egy ellenséges támadás elbűvölt. — Szomszédos frontokon.

Korzika és Dél-Franciaországban a hadmozdulatok befejezéshez közelednek

Róma. (MTL.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 901. közleménye: Tuniszban a francia polgári és katonai hatóságok hozzájárulásával olasz és német csapatok szálltak partira. Korzikában és Dél-Franciaországban a hadmozdulatok befejezéshez közelednek.

Német bombavetőgépek támadták francia észak-afrika repülőtereit. — Több földön vesztelő ellenséges gé-

Cyreneikában tervszerűen folynak a kitűzött mozdulatok. Német és olasz harcrepülőgépkötelékek támadták az ellenséges utánpótlási oszlopokat. Három ellenséges gépet lelőttek. Német és olasz csapatok partraszálltak Tuniszban. Algir partjainál bombázták Bone kikötőjét és repülőterét. Egy német búvárnaszád Marokkó atlanti-óceáni partja előtt megtorpedózott egy 6.000 tonnás személyszállító hajót.

A tegnapi virradó éjjel a holland partok előtt tengeri ütközet fejlődött ki. Az ellenség süllyedő bombáival támadt.

Helsinki. (MTL.) A Német TI jelenti: A finn hadijelentés kiegészítéseként közlik a következő részleteket három szovjet tengeralattjárónak a Finn-öbölben történt elsüllyesztéséről. Az első szovjet tengeralattjárót két perc alatt süllyesztette el egy finn torpedóvető. A másodikat ágyútűzzel támadta meg egy finn búvárnaszád, majd órákon át üldözte, a víz alá menekülő szovjet tengeralattjárót, míg csak nem kényszerült a felszínre jönni. Amikor a felszínre jött, a finn búvárnaszád torpedóval megbénította, majd ágyútűzzel elsüllyesztette. A harmadik szovjet tengeralattjáró több torpedótalálat következtében elsüllyedt. Mindhárom szovjet tengeralattjáró korszerű 1300 tonnás 50 főny lélegzővel ellátott hajó volt.

Berlin. (MTL.) Az Interinf jelenti: A VIII. hadsereg mozdulatai, miután a hadsereg súlyos harcokat folytatott a német-olasz utóvédekkel, a vasárnapi nap folyamán meglassult, a nagyszabású aknázás következtében út keletkezett. A tengely felderítői megállapították, hogy ezeken a szoros utakon ismét torlódások keletkeztek. Német-olasz bombázókötelékek mindenféle nagyságu bombákkal és fedélzeti fegyverekkel támadták az ellenséget és nagy veszteséget okoztak neki. Az egyik gépesített angol kötelek előretörését a fedező bombázóerők ellen visszavertük.

Pártalanság a kezesztény inact!

Két gulyáságyúét — három Rata

— A honvéd haditudósító század közlése —

Keleti hadszíntér, 1942. november.
A front első vonalában is vannak pillanatok, amikor az ember elfeledkezik: a veszélyről, a harcról, óvatosságról s általában mindenről, ami itt hozzátartozik az élethez. Pillanatokra, vagy talán percekre elfeledkezik és átadja magát a történéseknek. Rátör az emberre az élmény, bilincsbe veri és kitörülhetetlenül belevési magát a lélekbe...

Ilyen kép rajzolódik most elénk.

A Don felé haladó, támadó hadműveletek során, éjszaka egy gyulogezred kocsizó géppuskás századával találkoztunk. Eppen hogy átestek már a tűzkereszteségen, két nappal ezelőtt kószoltak bele az izébe, tehát ujonc felének számítottak a többiek mellett.

A későbbi véres harcok színhelye, a don-parti K. város felé vezető út mellett, egy erdőszegetylnél vertek tanyát. Vacsorát azonban már nem tudtak főzni, mert beesteledett s éjszaka még a gulyáságyú is előruhatja a repülőgépeknek, de még a tűzérőnek is: hol vannak magyar honvédek.

Éhes gyomorral húzódtok hát sátrába a század.

Kora reggel azután a fák alatt megkezdődött a főzés. Mondogatták is jó humorral: ma vacsorát reggelizünk.

Vigan pöfélék a gulyáságyú s honvédek kibicelték a szakácsnak... Már puhult a hús a kordérban, amidőn a messzeségben megjelent néhány repülőgép. Találgattuk, mifajta, mig nem az egyik szakaszvezető rámondta:

— Sajátunk.

Raták jönnek, rejtőzni!

Továbbnéztük a gépeket. Felénk tartottak, számszerint négy. A századparancsnok: Hegyi Ferenc főhadnagy úr távcsövet emelt a szeméhez. Nézte a közeledő gépeket s aztán fölkiáltott:

— Raták jönnek, rejtőzni!

Nem volt idő géppuskát állítani, védekezni.

Szétugrottunk, be, a fák alá, egyszeribe néptelen lett a gulyáságyú környéke is.

A Raták pedig jöttek, irgalmatlanul gyorsan közeledtek s már buktak is. Behúzódtunk a gödörbe, nem láttunk már semmit, csak hallottuk a vijjogást, a géppuskaropogást, amint lőttek s a kis bombák robbanását, amelyet ott szórtak le, körülöttünk, az erdőszegety táján. Alig néhány percig tartott a támadás, utána kibujtunk, előjöttünk s hegyi századparancsnok úr mindjárt számbavette embereit.

Senki sem hiányzott, senki meg nem sebesült.

De valami baj mégis történt. Ellőttek a tegnapi vacsorát, el a mai reggelit. Ott robbant néhány bomba, éppen a kondérokban s romokban hevert két gulyáságyú...

Bosszantó véletlen, kellemetlen meglepetés, de hát el kell viselni, akár tessék akár nem.

Kivántak is honvédek a vörös gépeknek egyet és mást, közben ké szülődték: a továbbindulásra.

Még félóra sem telt el, ugyanabban az irányban, ahonnan az előbb a négy repülő jött, ismét gépek tüntek föl most már azonban nem négy, hanem

tíz. Hegyi főhadnagy úr ismét belesézett a távcsöbe s elkiáltotta magát.

— Raták!

Az erdőszegetylnél egyszerre nyolc géppuskacső emelkedett tűzkész állapotba most már nem feküdt senki se a gödörbe, csak a fák mellé húzódtunk s vortunk.

A Raták pedig jöttek. Három sorban, a végén egy. Ismét pontosan felénk tartottak. Az első három már billegette magát s aztán: bukkott. Ebben a pillanatban azonban megszólaltak a mi géppuskáink is. Olyan kelepelés kerekedett, amelyet ritkán hall az ember. Azok is lőttek a gépből, a mieinket pedig biztosan fűtötte valami, nem törődtek semmivel, csak lőttek vesztetül a rendekben támadó Ratákat.

Ebben a pokoli tűzben mi is elfeledkeztünk mindenről. Arról, hogy a támadás nekünk szól, hogy ez mégis több, mint harcbejelentés, vagy artisztaprodukció. Kidugtuk a fejünket és néztük, lélekben biztattuk a géppuskásainkat, izgultunk, szurkoltunk...

Rövid percekig tartott ez a féltelmes párbaj. Az utolsó Rata is elszállt fölöttünk. Nem volt már látvány, az erdő mögé tüntek el. Kiszaladtunk, oldalra, hátha mégis látnak valamit.

Ekkor már a gépek messze jártak. Számoljuk: egy-kettő-három-négy-öt-hat-hét. Hora lett három gép? Ezen tündöndünk, amikor az erdő tulsó oldalán fölűnik két imbolygó gép. Illegnek, billegnek, világosan látható, hogy nem tudnak tovább menni. Az egyik bezuhan a fák közé, a másik pedig, szépen, simán földreszáll.

Ujjangunk, tapsolunk.

Mégis: sikerült.

A többi már nem tartozik szorosan az élményhez. Két gép ég, a fák között magasbátor a láng és füst, a harmadik pedig ott áll magyar honvédek gyűrűjében.

Igy fizettek vissza a fehérmegyei honvédek, két gulyáságyújuk elpusztításáért...

GÁLFFY ANDRÁS
hdp. őrmester.

Műsoros előadást rendez az Ipartestület honvédeink javára

Az Országos Szövetség elnöke tart előadást az ünnepélyen

A Budapesten megjelenő Iparos Hírlap, a magyar iparoság országos központi sajtóorgánuma, a Nagyvárad és Vidéki Ipartestülettel karöltve a Bajtársi Szolgálat javára november hó 22-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel műsoros előadást rendez a Református Kulturpalota dísztermében.

A „Minden a Honvédért” című est műsora a következő:

Hiszkegy, vegyes énekkar, zenekiesérettel.

Szabó Károly elnök üdvözlő a vendégeket.

Gosztonyi Jenő, az Iparos Hírlap főszerkesztője beszéde.

Erdélyi Szimfónia vegyes énekkar.

Mádl János a KIOSZ elnöke előadása a magyar iparos jövőjéről.

Fenecsy Margitka szavai.

A. Gutenberg Dalkör énekel, majd szólóéneket, zongorakísérettel.

A Himnuszot vegyeskar éneklő zenekiesérettel.

Három vagon fát ajándékozott Jeney Rezső a hadigondozottak hozzátartozóinak

Nagyvárad. Saját tud. Nagy érdeklődés mellett tartotta meg szokásos heti értekezletét az Erdélyi Párt elnöki tanácsa a Magyar Házban. Dr. Krüger Jenő és Csernák Béla alelnökök elnökléte mellett. Az egyes körzetek vezetői is résztvett az értekezleten. A Belvárosból dr. Medvigy Ferenc és Szabó Károly, Ujvárosból Jeney Rezső, Rétről dr. Szabó Lajos és Velencéről Kiss Károly elnökök és rajtuk kívül az összes alelnökök teljes számmal.

Az értekezletet dr. Medvigy Ferenc, az elnöki tanács tagja nyitotta meg. Bejelentette, hogy a faellátás kérdése súlyosan nehezedik a város kispolgáira. Még ma sem történt semmi megoldás, pedig már beköszöntött a tél. Jeney Rezső ismertette a faellátással kapcsolatos problémákat és javasolta, hogy a párt a földművelésügyi minisztériumon keresztül keresse meg valamelyik erdőigazgatóságot, hogy a kitermelt fákat bocsássá a város közszükségletére. Rézéről kijelentette, hogy hajlandó fa-

aprító üzemét teljes egészében ingyen a köz szolgálatára bocsájtani. Az értekezlet elfogadta a javaslatot a egy küldött-éget meneszt a polgármester elé, hogy a földművelésügyi minisztériumnál a ezükaéges lépések haladéktalanul megtörténjenek.

Szükségét látta az értekezlet, hogy a vámvizsgálatnál elkobzott illegális terményeket egy erre a célra kijelölt áruaktárba vezik, lajstromozzák és elosztását a város polgárságának tudomására hozzák. kívánatosnak tartja az értekezlet a krumpli és tojás elosztásának decentralizálását is. Foglalkozott az értekezlet a Rimanóczy-szálló és fürdő-bérlet kérdésével is. Az értekezleten jelenlevő Fészl József a legteljesebb részletességgel nyilatkozott azokról a tervekről, amelyek az elhanyagolt állapotban levő szállodát és fürdőt modernizálni akarja.

Ezután közölte dr. Medvigy Ferenc, hogy a berkocsi álló-

mások elhelyezése nem megfelelő. Eppen ezért a legsürgősebben az a bizottság, amely a napokban föl fogja keresni a polgármestert, kérni fogja a berkocsinak régi helyükre való mielőbbi visszaállítását.

Ezután áttért az értekezlet a személyazonossági igazolvány kérés ügyének az intézésére, amelyet Soós Lajos főtiszt egyenként terjesztett elő. Jeney Rezső nagy lelkesedés közben jelentette be, hogy a hadigondozottak részére 3 vagon tűzifát ajándékoz és megkérte a párt vezetőségét ennek szétosztására. Igéretet tett arra is, hogy a többi nagy fakerekedőknél is lépéseket tesz, hogy az általa ajándékozott 3 vagon fa 5 vagonra emelkedjék. Az Erdélyi Párt elnöki tanácsa e nemes gesztust a legteljesebb elismerésben részesítette és meg van arról győződve, hogy Jeney Rezsőnek ez a nemes lépése kezdete fog lenni annak a megmozdulásnak, amelyet a nemzet, haza minden polgárától elvár a hadigondozottakkal szemben.

Együttesen rendezi meg az idén is nagy karácsonyi jótékony vásárát a Szent Monika közösség és a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület

Nagyvárad. Saját tud. Olvasóink jól emlékeznek arra, hogy az elmúlt évben milyen nagy sikere volt a Szent Monika Közösség és a Lorántffy Zsuzsanna egyesült közös karácsonyi jótékony vásárának. A vásár, amely akkor is a Katolikus Körben volt, igen sok látogatót vonzott és a kiállított tárgyak nagyszámú elkelte. A vásár keretében felállított büffének is nagy sikere volt, úgy hogy sokáig beszéltek a városban a jól sikerült rendezésről. Természetesen a főcél minél nagyobb alap előteremtése volt a szegények támogatására s ez valóban sikerült is. Az idei karácsonyi vásárt még nagyobb méretekben, nagyobb előkészülettel rendezik meg. A vásárt valószínűleg december 2, 3 és 4-én tartják meg.

A MAGYAR LAPOK

a

keresztény, szociális, népi

Magyarországért küzd

Olvassátok!

A megyei és városi önkormányzatokat erősebbé kell tenni

Dr. Paál Árpád beszéde az országgyűlés költségvetési vitájában.
A népjóléti irányzat fokozása a közigazgatásban

Dr. Paál Árpád országgyűlési képviselőnek a belügyi tárca költségvetése alkalmával mondott beszédéből a mult hét végén távirati közlés alapján már hoztunk kivonatolt ismertetőt. Időközben megkaphattuk a beszéd gyorsírói feljegyzését is. Mint hogy ez a teljes szöveg sok olyan fontos részt foglal magában, mely további eszmekeltésre alkalmas, most a gyorsírói feljegyzést is szükségesnek tartjuk egész terjedelmében közreadni.

Elnök: Szólásra következik a vezérnökök közül?

Bocsonádi Szabó Imre jegyző: Paál Árpád!

Elnök: Paál Árpád képviselő urat illeti a szó.

Paál Árpád: Mélyen tisztelt Képviselőház! Előttöm szólott képviselőtársam beszédére, ami az elvi részeket illeti, majd beszédem folyamán fogok válaszolni. Ami pedig pártpolitikai érzékenységét illeti, amellyel ő a belügyet tekintti, ebben mi természetesen nem osztozunk vele, mert mi inkább szből a szempontból nézzük a költségvetést, hogy annak általános berendezkedése és megszervezése az ország közérdekei tekintetében miféle tükörképet mutat.

Egy korábbi felszólaló, azt hiszem talán Kossuth Pál képviselőtársam, már utalt is arra, hogy a belügyi költségvetésnek körülbelül 170—180 millió pen-

gőnyi része az, amely általános közigazgatási, úgynevezett rendészeti terheket foglal magában és ugyanekkora tételt jelentettek a közegészségügyi, gyermekvédelmi, társadalombiztosítási, közjótékonykorsági célokra és emberbaráti intézményekre előirányzott összegek is. Ez valahogy úgy tünteti fel a költségvetést, hogy itt a rend kiadásai a népjóléti kiadásával vannak egyensúlyba hozva, vagyis olyan alapeszményt tár fel a költségvetés, hogy a rendet nemcsak külső hatalommal igyekszik fenntartani, hanem a belső megelégedésnek (Rajnisz Ferenc: Hát az megvan!), a néprendnek, a belső rendnek felkeltésével, a belső meggyőződéses rendnek felkeltésével is. Mivel ez a népjóléti irányzat jellegzetesen megnyilvánul a belügyi költségvetésben, mely azért is nagyon kiemelkedő, mert számainál fogva az összes kormányzati ágak között körülbelül a harmadik helyet foglalja el a kiadási keretek nagysága tekintetében és mivel ilyen nagy kiadási kereteken belül egészen határozottan a népjóléti irányzat tekintetében mutat a kormányzat határozott vonásokat: ezt mi természetesen magasabb szempontból csak örömmel, csak bizakodással, csak elismeréssel fogadhatjuk és ennek a kifejezésére állottam én fel az Erdélyi Párt nevében, hogy a magunk részéről is kifejezzük ehhez a belügyi költségvetéshez való hozzájárulásunkat.

A közigazgatás nem öncél, hanem a népsegítés szervezete

Ami a belügyi költségvetéssel kapcsolatosan felvetett kérdéseket illeti, azok tekintetében elsősorban a közigazgatás reformja kerül erőteljesen szóba. Itt tessék megengedni nekem, hogy éppen a költségvetés népjóléti irányára utalva, azt a megjegyzést tegyem, hogy kívánatos volna a közigazgatási reformmal való mielőbbi foglalkozás. Ebben a tekintetben ismerjük a belügyminiszter úr álláspontját, az előadó úr is változta, hogy nem időszerű a közigazgatási reformmal foglalkozni. Azonban méltóztatnék megengedni, hogy rámutassak arra a különbségre, amely előáll akkor, amikor a közigazgatást magát úgy fogjuk fel, mintha az valami a levégőben élő lény volna, egy külön élet, egy külön egzisztencia, amelyet külön kell szabályozni, szóval mintha a közigazgatásnak külön öncélja volna és ezt az öncélú közigazgatást akarjuk javítás, kiszélesítés, újabb szövevényes szabályozás alá vonni. Ez a mi szerény megítélésünk szerint téves felfogás a közigazgatás alkatára nézve. A közigazgatás maga a nép életének cselekvése kell, hogy legyen. Ezt a cselekvést nem lehet előre meghatározott szabályokhoz, formákhoz kötni. Ennek a cselekvésnek célokat lehet kitűzni, célokat és eszményeket és ezeknek a céloknak és eszményeknek kitűzése felé kell inkább a gondolkodást szoktatni, semmint a merev, formális szabályoknak készítésére koncentrálni az összes figyelmet, az összes munkásságot. Ebben a tekintetben igazán a vajdó korszakoknak, a vajdó korfordulónak legerőteljesebb, legidegesebb ütemei között élünk és ehhez képest a közigazgatásnak bizonyos alkalmazkodást kell tanúsítania ehhez az életvibráláshoz, nem pedig az

életet kell bizonyos előre megkötött szabályokhoz idomítani.

Méltóztatnék megengedni, hogy már most a közigazgatásnak így felfogott, a népet lényegéből folyó jelentőségére utalva azt mondjam, hogy a közigazgatás nem lehet öncél, hanem a közigazgatás célja az, hogy a népet életben segítse. Ez a népet életben való segítés nyilatkozik meg éppen a költségvetésnek népjóléti irányában is és ezért lehet teljes a meggyőződésünk, amikor a költségvetést elfogadjuk. De egyáltalán nem titkolhatjuk el azt a megjegyzésünket sem, — éppen a népsegítés irányában való haladásért — hogy a közigazgatást bizonyos olyan reformok alá kell most venni, amelyek mellett a természetesen életnek jobb kifejezőjévé válik majd a közigazgatás.

Itt van előttünk például az a helyzet is, hogy amikor most a nagy mezőgazdasági fejlesztésre akarjuk rávinni az egész gazdaságot, a mezőgazdaság fejlesztése érdekében megint egy közigazgatás-szervezeti gyarapítás állott elő. Ennek a közigazgatás-szervezeti gyarapításnak azonban valahogyan úgy akarnak elintéztetést és működtetést adni, hogy magából a népből választják ki azokat az eljárázókat, akik az egyes vidékeken, az egyes falukban megadják mintaszere munkájukkal a példát a többi gazdának is a megfelelő együttműködésre. Itt tehát szinte iskolapélda az együttműködés feltámasztása egy bizonyos társadalmi körzetben, egy bizonyos kisebb társadalmi közösségben az odaváló emberek kiválásával, egy társadalmi szervezet működtetésével és ezzel hozzák ki azt a közigazgatást, amely a mezőgazdaság fejlesztése érdekében szükséges. Mindinkább rádobbanhat az

ember arra, hogy ez az irány a közigazgatásnak, amely a népetől magából, a társadalmi életből magából alakítja ki magát, mennyire szerves összefüggésben van az önkormányzat gondolatával.

A decentralizáció még nem önkormányzat

A helyi önkormányzatokról a belügyminiszter úr többször nagy megbecsüléssel nyilatkozott; legutóbb is, amikor az önkormányzatok egy újabb nagy korlátozása állott elő a választási jog elvételével, akkor is jelezte azt, hogy ez csak ideiglenes beleyülés az önkormányzatok történelmi hatáskörébe. Bizonyos, hogy valami kényes helyzet állhatott elő, amely miatt a történelmi önkormányzatok fejlődése nem az önkormányzatok hatáskör kibontakozása irányában, nem a népi gyökérzetbe mindinkább visszatérés, az önmagához való visszatérés irányában fejlődött, hanem a felülről diktáltságnak, a centra-

A foglalkozási rendek önkormányzata helyi önkormányzatok nélkül jó nem lehet

Nagyon kísérteties dolog arra gondolni, hogy ugyanakkor vetődött fel például az a gondolat, hogy az úgynevezett foglalkozási rendek önkormányzatának kell majd elfoglalnia helyét a jövőben országos igazgatásban. Mindenestre nagy távlat a foglalkozási rendek így előálló önkormányzata és az, hogy a helyi területek önkormányzata helyett, egyesek szerint úgynevezett „kiosonys és az apró kis helyi célok, lokálpatriotizmusok szolgálata” helyett majd egy ilyen nagyvonalú, horizontális önkormányzat jelenik meg a különböző foglalkozások közt, amely elintézi az ország dolgait és — a munkások, a munkaadók stb. egymás között — meghozzák a nagy kiegyenlítéseket. Ez elvileg csomóleg elképzelve nagyon szép, de gyakorlatilag nem lehet másként megoldani, csak úgy, ha a helyi élet kiegyenlítése, a helyi erők, a helyi életrevalóság veszi a munkát a kezébe. Nem lehet semmiféle foglalkozási kérdést sem országos síkban elintézni, ha annak jól elintézése nincs helyileg megalapozva. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az pedig lehetetlen, hogy egy olyan ön-

kormányzat keletkezzék, amely önkormányzat címen újabb centralizációt támaszt az összes foglalkozások tekintetében. Ezek a centralizációk, mondom, nagyon kísérteties árnyékokban jelennek meg például az egyezkedések működésében. (Ugy van! balfelől.) S különböző véres példák után például a kartelek is jelentkeznek a maguk nagy igényeivel, hogy átvegyék ezekben a foglalkozási rendekben az uralmat.

Ezeket a dolgokat mind végig kell gondolni és meg kell állapítanunk, hogy önkormányzat és önkormányzat közt nagy különbség van. Azt a történelmi önkormányzatot, amelyet Magyarország vármegyéiben és városaiban megalkotott, nem feladni, nem szétzilálni kell, hanem mind öntudatosabbá és mind nagyobb erejűvé tenni. (Helyeslés jobbról, közepén és balfelől.) Éppen ezért azt hiszem, hogy amikor például a kinevezési rendszert, mint a közigazgatás egyik javító eszközét említették, kissé mellőzték annak figyelembevételét, hogy ez a rendszer az önkormányzati erőktől von el valamit.

Mi áll elő a legtokéletebb decentralizációval? Az, hogy éppen tökéletessége miatt a helyi erőket elszakítja az egészséges öntevékenységétől. Másfelől létrejönnek bizonyos bizalmas, rejtélyes kezelések is, amelyeket legalábbis a helyi közönség néz, lát, de nem ért, nem tud megmagyarázni, bizalmatlansága tehát fokozódik. Egyfelől előáll a helyi élettevékenység megszűnése, másfelől a helyi életben a bizalom hiánya a felettes hatóságok és központok iránt.

kormányzat keletkezzék, amely önkormányzat címen újabb centralizációt támaszt az összes foglalkozások tekintetében. Ezek a centralizációk, mondom, nagyon kísérteties árnyékokban jelennek meg például az egyezkedések működésében. (Ugy van! balfelől.) S különböző véres példák után például a kartelek is jelentkeznek a maguk nagy igényeivel, hogy átvegyék ezekben a foglalkozási rendekben az uralmat.

Ezeket a dolgokat mind végig kell gondolni és meg kell állapítanunk, hogy önkormányzat és önkormányzat közt nagy különbség van. Azt a történelmi önkormányzatot, amelyet Magyarország vármegyéiben és városaiban megalkotott, nem feladni, nem szétzilálni kell, hanem mind öntudatosabbá és mind nagyobb erejűvé tenni. (Helyeslés jobbról, közepén és balfelől.) Éppen ezért azt hiszem, hogy amikor például a kinevezési rendszert, mint a közigazgatás egyik javító eszközét említették, kissé mellőzték annak figyelembevételét, hogy ez a rendszer az önkormányzati erőktől von el valamit.

A történelmi önkormányzatok a kényes kérdések legjobb elintézői

Ettől azonban eltekintve, ha attól félnek, hogy az önkormányzatok megerejtése bizonyos helyi kérdéseket olyan országosan mérgezővé tesz, hogy esetleg nagy érdekeket sértene, ebben a tekintetben mégis inkább az az álláspontom, hogy a helyi önkormányzatok a maguk erejével, a maguk életrevalóságával, egymás közötti kiegyenlítéssel a legkényesebb kérdést is jobban el tudják intézni, mintha a legkényesebb kérdéseket országosan koncentrálnák és így a legkisebb szunyogot is elefánttá növelik. Méltóztatnék csak arra gondolni, hogy például a nemzetiségi kérdésnek is sokkal jobb elosztója az, ha helyenként,

vidékenként megküzdének egymással az érdekeltek és így egymás küzdőerejét arra a fokra csökkentik, amelynél a kiegyenlítést már könnyebben meg lehet találni. (Második és befajező rész következik).

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásárol!

Csupa új és értékes holmi vár vevőre az ócskapiacra

ahol még az ütött-kopott gramafon is Márikám kincseit nyikorogja

Nagyvár, november hó.

Valahol a Nagypiac-tér végében húzódik meg ma is. Akár régen, mintha valami szégyelni, vagy rejtegetni való lenne rajta. Pedig hát szégyelni és rejtegetni való rajta nem volt soha. Ma pedig már egyenesen a nagypiac büszkesége lehetne. Büszkesége és dísz az ócskapiac, mert, tessék csak oda nézni, ott mindjárt arra a csokládé színű bőrtáskára. Olyan mint a strandközönség bőre nyáron, csak éppen, hogy valamivel vastagabb. Nem is sok hús pengő érte. Igaz, kicsit kopottabb, mint a sok új „bőr”, ezzel szemben félannyiba kerül és tart, igen, bizonyosan eltart kétszer annyi ideig.

Ezt venném meg legelőször, bár vonz az a galambszürke télikabát is. Régen láttam ilyen erős és rugalmas szövetet. Az ára: 150 pengő. Kicsit „nagy ár” annak, aki ócskapiacra válogat — s talán éppen ez a baj. Ezért nem kell senkinek sem ott az az erős bakancs, amit harminc pengőért kér egy piroszposzgas menyecske — nyilván az ura részére, — de nem fogja megkapni még negyvenért sem, úgy látszik.

Nem várom az alkut végig, csak párszor visszafordulok és látom, hogy nem tévedtem: üres kézzel megyen el. Amott egy kendőt kínálnak, az árus vállára dobja tétovázó vevőjének, hadd simuljon szét vállán, s hadd érezze néhány percig a szép anyag simogató melegét. Az árról csak azután beszél, nem hangosan, csak úgy sugja. Negyven pengőt kér a puha, szépszínű hárászkendőért, ha egészen jól értem. Itt sem sikerül a vásár, de legalább mutatkozott kereslet...

Amit még a tolvajok sem vinnének el

Mert van itt sok mindenféle, amire nem akad vevő, talán még a tolvajok sem vinnék el. Így nem kell a női cipő s általában semmiféle női holmi, különösen ha kevésbé „praktikus”. A kivágott női cipőt „körömcipőnek” nevezik s két pengőt sem adnak érte, ott áll minden árus előtt legalább húsz, harminc darab. Selyem, vagy hársosny blúz sem kell, (pedig akad az is bőven) az „ócska” itt akkor is, ha csaknem vadonatúj.

A férfinadrág viszont „cikk” akkor is, ha annyi a folt s peccát rajta, hogy az alapszöveget szinte valósággal rejtelem.

Kalapoknak nincs itt ára. Nyakkendőknek sem. Egy kalapért hatvan, nyolevan fillért fizet az eladó s a vevőtől sem kér többet.

Általában kétféle portéka akad olyan, amire nincs vevő — és amire lenne. De pénze ezeknek nincsen. — vagy talán az árak nagyon magasak?

Az árus persze azt mondja: az a baj, hogy senkinek sincs elég pénze, legalább is azok között, akik ide vették.

A vevő meg az árusokat okolja, hogy áruikkal elriasztják a vevőt. Az igazság valahol középen van. De lássuk csak a rejtőző igazságon kívül mi van körülöttünk még az ócskapiacra?

Kerül egy kakukos óra, egy finom

női bőrkésztyű, aztán bódészámra könyvek, — ezek között napszámra elidőzhetnénk. Felhajtók és közvetítők hangoskodnak, a hangulat így egészben: keleti. Ezen nincs mit csodálni: cigányok az istenadták, arcukról leolvasható igen könnyen a keleti kapcsolat.

Tolong a nép a zsufolt zsámolyok „körül”, amikre a jobb árusok porté-

káikat lerakták, felrugnak egy „dobkályhát”, s egy selyemsálra rálépnek...

Am ezek mind régi dolgok, az érdekes itt csupán egy: mi az új az ócskapiacra. Az új az, hogy sokkal több és jobb holmit hoztak ide azok, akik nem meguntan, nem szebb és divatosabbért, hanem azért hozták ide ruháikat, mert több volt a ruhájuk, mint kenyerük. S új, hogy eddig többet vett kevesebb vevő s ma több „vevő” kevesebbet vesz.

Aztán új még a nóta is az ócskapiacra s az ócskapiacra nyuzott repedt gramafonon, mely önmagát kikiáltón Márikámról nyikorog...

H. I.

Baktay Ervin dr. előadása Körösi Csoma Sándorról

Körösi Csoma Sándor, a tibeti kutatás nagy uttörő magyar tudósa, száz évvel ezelőtt, 1842-ben halt meg a Himalája tövében, a tibet határhoz közel fekvő Darzsilingban. Élete egyetlen nagy áldozat és hősi kötelességteljesítés volt. A világ tudományának felbecsülhetetlen szolgálatot tett és életét adta egyedülálló eredményeiért. Néhány évvel ezelőtt Baktay Ervin dr., India legjelesebb magyar ismerője elsőül adott közvetlen, egészen megbízható és kimerítő közléseket, ismertetéseket arról a világról, amelyben Körösi Csoma Sándor életének jávarészét töltötte és ma ő az egyedüli magyar, aki Körösi Csoma Sándor életének és művének tanulmányozásában közvetlen, elsőkézből eredő adatok és helyszíni ismeretek alapján szólhat hozzá a kérdéshez és sikerült olyan egészen új, eddig teljesen ismeretlen vagy tudomásul nem vett fontos adatokra bukkannia, amelyek Körösi Csoma Sándor életének nem egy fontos, eddig homályban maradt szakaszát és körülményét egészen új megvilágításba állítják. Így többek közt egykorú források és adatok alapján elsőül tárta fel a tényeket, amelyek Csoma és az indiai hivatalos brit körök kapcsolatát a valóságnak megfelelően mutatják, a székely-magyar tudós dicsőségére és a brit-indiai körök immár elleplezhetetlen szégyenére.

Baktay Ervin dr. november hó 21-én este fél 7 órakor (az ifjuság számára délután 3 órakor) a Református Kulturpalota dísztermében tartandó Csoma emlékelőadáson minderről beszámol s Indiában, Nyugat-Tibetben stb. készült helyszíni fényképeivel, vetített képekkel teszi érzékelhető élménnyé számunkra Körösi Csoma Sándor példadadó, hősi magyar életét és művét.

Karády, Dayka, Páger és Jávor a Tábori Színház tagjai között

Rövidesen indul az első társulat a honvédek szórakoztatására

A Felvidéki Ujság írja: Magyar színészek indulnak a napokban honvédekhez az arcvonalra, hogy derut, jökedvet s művészetet vigyenek harcoló katonáinknak. Már eddig is működött Tábori Színház a honvédek keretében, de most egészen újjászerveve, ismert, nagynevű fővárosi színészekkel megerősítve kezdik meg előadásukat. A Színházunkra Bajza-utcai színházában dr. Cziffra Andras miniszteri biztos ismertette az érdekes tervet. — Amikor felmerült a Tábori Színház újjászervezésének gondolata, Kiss Manyi jelentkezett az elsők között, lelkesen és munkaképesen. Rövidesen csatlakozott Kertész Dezső és Utry Anna is. A társulatot vezeti Tolnay Andor állítja össze, aki már sikerrel mutatkozott be ezen a területen. Különösen az erdélyi és délvidéki bevonulás idején tapsoltak sokat honvédeknek Tolnay társulatának.

Több csoportban indulnak művészeink harcoló honvédekhez. Még nem döntöttek el véglegesen: mikor indul az első „felderítő” különítmény Oroszországba. A már említett művészek közül Platty Irén, Matraj Maya, Polly Anna, Császár Zsuzsa, Anday Béla, Homonnay József, B. Tóth József,

Jávor Ferenc, Surányi Győző és Hankó Rezső s még kitűnő artista is vállalkozott arra, hogy felvidéki katonáinkat: Mike Ferenc, az európaszerző ismert hangutatózó és Raab Alfonz, a kitűnő zenebohóc, aki tízennyolc hangszeren játszik.

Megkérdeztük, hogy milyen műsorterffel indulnak küzdő honvédek közé a színészek.

— Elsősorban egyfelvonásos színműveket, kis operetteket, drameletteket kívánunk előadni — jelentette ki a kormánybiztos. — A hangslay azonban a magánzámokon lesz. Kis jelenetek, rögtönzések, ének és tánc. Ugynevezett vegyes műsor. Ugy érezzük, hogy elsősorban derut, jökedvet, könnyedséget kell adnunk harcoló katonáinknak. Fő programunk a nevetetés, emellett természetesen olykor a komolyabb műfaj is igénybeveszük.

A Tábori Színház már meg is kezdte próbáit a Madácsi Színházban. Az első csoport a napokban már minden tekintetben indulásra készen áll. A második csoporttal utazik Páger Antal. Köföltéséget, újabb filmje nem teszi lehetővé, hogy az első alkalommal résztvegyen a Tábori Színház életében, de három-négy hét múlva már ő is harcoló ka-

Legújabb típusu **radiók**
Kerékpárok, varrógépek részletre is. **PALFFY JENO**
Kühne-terakat
Aussolini-tér 16. - TELEFON 15-24

tonaink között lesz. A második vagy harmadik csoporttal szándékozik Oroszországba menni Karády Katalin, azonkívül valószínű, hogy Dayka Margit és Jávor Pál is vállalkozik az anynyira korszerű és nagyjelentőségű feladatra.

Téli ruha-segélyt szavaznak meg a vármegyék a Vöröskereszt ápolónőknek

A Magyar Tudósító jelenti: A törvényhatóságok egymásután hoznak határozatokat, amelyekkel bizonyos összegeket ajánlanak fel az orosz harctéren szolgálatot teljesítő Vöröskereszt ápolónővérek téli ruhával való ellátása érdekében.

A vármegyék ezekkel az adományokkal méltányolni kívánják azt az áldozatos munkát, amelyet a Vöröskereszt hivatásos ápolónői a keleti fronton küzdő katonáink ápolása és életének megmentése terén kifejtettek.

Üszinte muzikettika

„Operett”

A bécsi operett születésének és fénykorának ragyogó filmje a Belvárosi Műgömbön

Aki ezt a filmet nem látta, az tulajdonképpen nem is tudja, hogy mi az operett. A háború előtt és az összeomlás után nálunk lipótvárosi tinglitangli vigécek szoktatták hozzá a magyar közönséget a legsilányabb tákolmányokhoz. Neveket nem akarunk emlegetni. De megkérdezzük: hogyan tehetjük ezt és a közönség hogyan fogadta el ezeket, amikor olyan minták voltak kéznél, mint Strauss, Franz von Suppé, Millöcker remekművei, amelyek nálunk is hatalmas sikert arattak? Mert, ha már operettet akartak írni, akkor az igazi operettet kellett volna szem előtt tartani. De megértjük a lipótvárosi lelkületből.

Az „Operett” című nagyszabású film az igazi bécsi operett világát varázsolja elénk. Történelmi alakok, nagy zeneszerzők, nagy színészek és színésznők, Stauner, a háború előtti Bécs nagy szinigazgatója vonulnak fel előttünk. Nagy versengések tüzeiben születnek meg a bécsi operett örökbecsű alkotásai. S ezt a színes, ragyogó, muzsikával teli világot pompásan eleveníti fel az „Operett”. Willie Forst és Maria Holst valóban elragadó alakítást nyújtanak. A kísérőzene a legszebb operettek legszebb darabjaiból van összeválogatva s az operett történetével párhuzamosan romantikus szerelmi történet perget le szemünk előtt.

A film rendezése, kiállítása káprázatos. Aki szépet, könnyesen vidámat és nemeset akar látni, aki szereti az igazi operettet és a muzsikát, az nézze meg az „Operett”-et. (—)

MAGYAR LAPOK-at.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30, félévre 15, egy óra 2.50 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 72.901.
 Készleteket nem adunk vissza.

Minisztertanácsot tartott a kormány. A MTI jelenti: A kormány tagjai hét-főn délután 5 órakor Kállay Miklós miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot tartottak, amelyen idősebb kormányzati ügyekkel foglalkoztak. A minisztertanács éjjel után ért véget.

PENNSYLVÁNIÁBA VISZIK A WASHINGTONI FRANCIA NAGYKÖVETET. Amsterdamban. (MTI.) A NTL jelenti: A brit hírszolgálat közlése szerint a washingtoni francia nagykövetet és a nagykövetség tagjait Pannsylvaniaba viszik és ott várják be, amíg a franciaországi amerikai diplomatákkal kicserélik őket.

Szovjet kémeket tartóztattak a Svédországban. Stockholmból jelentik: MTI A Német Távirati Iroda jelenti: A svéd rendőrség letartóztatta 4 évéd állampolgárt, a szovjet javára folytatott kémkedés miatt. Az egyik letartóztatott egy hajógyári munkás, aki összeköttetésben állott a szovjet hatóságokkal és katonai titkokat szolgáltatót ki. A katonai titkokat egy testőrkapitány juttatta a munkás kezére.

CALLAGHAN AMERIKAI ELLENTENGERNAGY ELESETT. Amsterdamban. (MTI.) A NTL jelenti: A brit hírszolgálat washingtoni jelentése szerint, az amerikai tengerészeti minisztérium közölte Callaghan amerikai ellentengernagy halálát. A minisztérium közlése szerint az ellentengernagy a Csendes-óceán déli részén parancsnoki állást töltött be és harc közben esett el.

TOULONBA CSAK HELYBELI LAKOS LÉPHET BE. Vichy. (MTI.) A NTL jelenti: Toulon területére nem léphetnek be olyanok, akiknek nem Toulonban van a lakóhelyük.

Felhívás az iparosokhoz! Felhívjuk iparosaink figyelmét, hogy műhelyeiket (üzlethelyiségeiket), annak külső részén szembeálló módon cégtáblával kötelesek megjelölni. A cégtáblán fel kell tüntetni a tulajdonos családi és utónévét, olyképpen, hogy a felírás egyik része se legyen kevésbé szembeálló, mint a többi. Ha a tulajdonos férjesezett, vagy özvegy nő, a cégtáblán felleírás nevét kötelesek megfelelő toldással az előbbi mondatban jelzett módon feltüntetni. Azon iparosaink, akik utakon, utcákon, tereken felállított bódákban, esztorban, aszfalon, talpazaton, vagy a pusztá földön üznek ipari foglalkozást (árusítanak), iparusok helyén családi- és utóneveket feltüntető táblát kötelesek szembeállóan elhelyezni. A cégtáblán a családi és az utónév után iparosaink kötelesek feltüntetni azt az iparágat is, amelyre üznek. Végül felhívjuk iparosaink figyelmét arra, hogy ezen rendelkezést 50 napon belül hajtsák végre, mivel ellenkező esetben, műhelyellenőreink kénytelenek lennének a kihágási jegyzőkönyvet felvenni és a kihágókat az 1922. XII. t. c. 56. szakaszába ütköző és az 1922. XII. t. c. 126. szakaszának első bekezdésének 1. pontja szerint minősülő kihágás miatt, a rendőri büntető bíróságnál megbüntettetni. Nagyvárad, 1942. november hó 17. Ipartestület elnöksége.

Eljegyzés. Dobi Ilonka Székelyhid és ifj. Bajusz József Nagyvárad, jegyesek.

A GUTENBERG DALKÖR folyó hó 18-án, szerda este fél 8 órakor fontos megbeszélést tart. Kérjük a tagok pontos megjelenését.

A Mezőgazdasági Művelődési Társaság tavaszi pályázatának eredményéről számol be vezércikkében a Magyar Föld legújabb száma. A magyar folu képés hétilapja a vetésforgó szükségességéről, az ősi istállótrágyázásról, csillagfűrtelének gombabetegségéről és a téliálatá termeléséről közöl értékes északcikkeket. Érdekes képekben számol be az újvidéki gazdanapról és a turkevei háztartási vándortanfolyamról. Elbeszéléseket, verset, háborus képeket, kisgazdák cikkeit, rendeleteket, piac és vásári árakat és sok más, érdekes cikket és képet találunk benne. Kapható az újságárusoknál és az IBUSZ-pavilonokban. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala: Budapest, VII. Erzsébet-körút 7.

BORZALMAS VASUTI SZERENCSETELENSÉG CALABRIÁBAN. Rómában. (MTI.) Vasárnap Calabriában kiesiklott egy vonat. 18 halálos és 50 sebesült áldozata van a szerencsetelenségnek.

Unneppanokon is igénybe lehet venni taxit a közellátást segítő vadászatok céljára. A Magyar Tudósító jelenti: A kereskedelmiügyi miniszter felhatalmazást adott a törvényhatóság első tisztviselőjének, hogy azon vadászok részére, akik érvényes vadászjeggyel rendelkeznek és akik vasárnap, vagy más unneppanokon tartandó vadászaton kívánnak részt venni, azok részére gépjármű bércsói (taxi) igénybevételére jogosító igazolványt adhasanak ki, de csak az esetben, ha a vadászat várható eredménye a közellátás szempontjából jelentősnek látszik és ha a vadászat színhelye másképp, mint autón nem közelíthető meg. A rendelkezés kiadására a jelenlegi rendkívüli viszonyok között fontos közlelmzési szempontok adtak okot.

Megegyezés folytán visszakapta a megye barátkai elperelt ingatlan jelentős részét

Foglalkozott a kisgyűlés a tisztviselők téli beszerzésével

Nagyvárad. Saját tud. Bihar vármegye törvényhatósága november hó 17-én délelőtt, Cziffra Kálmán főispán elnöklésével kisgyűlést tartott, amelynek tárgysorozatán összesen 308 ügy szerepelt.

Az alispán a derecekei tisztiorvos vizsgáló helyiségének bérlete, a járási székházak tartozásával felmerült több-letköltés fedezetének biztosítása, a vármegyei székház egy részének tartozása és a berettyóújfalui éjjel-nappali távbeszélődíj hozzájárulási összegének módosítása tárgyában tett előterjesztéseket, amelyekhez a kisgyűlés hozzájárult.

Számos község határozatait vizsgálta felül a kisgyűlés, amelyek nagyobb-részt személyi kérdésekre, tisztviselői javadalmazások megállapítására, téli beszerzések biztosítására, orvosi lakások építésére, illetve javítására, községi épületek javítására és felszerelések ki-

KORONA Filmszínházban

Szerelem és szenvedély csodálatos filmje
 Csak 16 éven felülieknek

ALGIR

Charles Boyer
 Hedy Lamarr

PÉNTEKEN ÖSSZEUL A VÁROSI SZÁMONKÉRŐ SZÉK. Nagyvárad. Saját tud. Dr. Hlatky Endre főispán november 20-tól, péntektől kezdődően számonkérő szék tartását határozta el. A számonkérő szék tagjait erre a napra a városházára összehívták.

Kevés az egyfilléres. A Magyar Tudósító jelenti: Az irányított és ellenőrzött áralakításánál még kevesek tételek esetében is olyan árak szerepelnek, amelyek páratlan fillérekkel végződnek s így a fizetésnél vagy visszaadásnál 1 filléresre van szükség. Általános panasza a vásárlóközönség körében, hogy nincs elegendő 1 filléres érme, vagy legalább is a kereskedők nem veszik maguknak azt a fáradságot, hogy a pénzintézeteknél elegendő 1 fillérest szerezzenek be. A visszaadásnál sokszor helyet, egy fél krajcáros gyufát adnak 1 filléres helyett, a legtöbbszor pedig felfelé, páros filléres kerékké ki az árat.

HADRAVA NÁNDOR SZENTSZÉKI TANÁCSÓS. Nagyvárad. Saját tud. Dr. Scheffler János püspök, nagyvárad apostoli kormányzó Hadrava Nándor berettyószéplaki plébánost és Novák Gyula gyulavári lelkészt szentszéki tanácsosává nevezte ki. A kinevezés általános örömet keltett.

Kommunistákat ítélték el Párizsban. Párizsból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A kommunizmusellenek megakadályozására létesített külön törvényszék 4 kommunistát, egyenként 5 évi börtönbüntetésre és 1500 frank pénzbüntetésre ítélte. Öt másik kommunistát 3 évi börtönbüntetésre és egyenként 1200 frank pénzbüntetésre ítélte a különtörvényszék.

Az Actio Catolica 75. sz. filmkritikája

„NEGYEDIZIGLEN”. Erkölcsileg kifogástalan bolsevistaellenes film.

„ENYÉM VAGY”. Az emberi jóság dicsőrete csendül ki belőle, de romantikus jeleneteiben van némi kifogásolni való.

KARÁCSONYI JÁNOS PÜSPÖKRŐL EMLÉKEZTEK MEG A SZENT ISTVÁN AKADÉMIÁN. A Szent István Akadémia igen látogatott ülésén nagyon értékes megemlékezést nyújtott Biró Vencel kolozsvári piarista egyetemi tanár Karácsonyi János c. püspök, nagyvárad kanonok, a magyar történetírás nagy munkásáról. Dóry Ferenc osztályelnök nyitotta meg az ülést és üdvözölte dr. Scheffler János ezetmári püspököt, a Szent István Akadémia tagját, aki kinevezése után először jelent meg az osztályülésen. Ezután Biró Vencel tartotta meg előadását, amelyben legnagyobb részt személyes emlékei alapján ismertette Karácsonyi János (1858-tól 1929-ig egyéni, papi és főleg áldozatos életét, mely sok jót és melegeget árasztott, valamint tudományos munkásságát, mely a történetíráson kívül az oklevéltanra és nyelvészetre is kiterjedt. Ezzel a munkássággal sok vitás kérdést oldott meg és a román megszállás idejében az igazság fegyverével küzdött a magyar nemzet történelmi multjának helyes beállításáért. Történetírói munkáját — mely számos tudományos, egyházi és világi kitüntetést szerzett neki — az igazság szigorú kutatása jellemezte. Úttörő volt a történeti segédtudományok felhasználásában. Az értékes és nagy tettezéssel fogadott előadásért az osztályelnök mondott köszönetet.

Temetés. Özv. Turóczy Eleknh Eibert Erzsébet 81 éves korában meghalt. Temetés szerdán délelőtt 10 órakor lesz a Steinberger kápolnából. (Erdélyi „Concordia”).

MEXIKÓBAN NAGY KÁROKAT OKOZOTT A LEGUTÓBBI FÖLDREN-GÉS. Lieszabon. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Mexikói jelentése szerint a földrengés nagy kárt okozott.

Hávéházakban és vendéglőkben kérje a Magyar Lapok-ot

Most jelent meg:

Dr. Eröss Alfréd
 összeállításában

gyház és Élet

erdélyi katolikus évkönyv

Ára: 6 P.

Beszerezhető a Magyar Lapok kiadóhivatalánál.

Mi újság a piacon?

Nagyvárad. A hétfői hetipiacon élénk forgalom volt, különösen szárnyasokban mutatkozott nagyobb felhozatal. Legmagasabb piaci árak a következők voltak

Gyümölcsfélék: (közepes felh.)
Alma 100—220, noszpolya 140—160, citrom darabja 36—40, szőlő 120—200, körte 100—200, hecsedli 200—220, gesztenye 150—160, húsas dió 220—240 fillér kgr-ként.

Zöldségfélék: (erős felhozatal)
1 kgr. burgonya 23—27, répa 16—20, hagyma 20—32, cékla 20—24, 1 darab káposzta 20—50, 1 kgr. 18—20, vörös káposzta 40—50, kgr. 30, olasz 20—30, kgr. 30, sütő tök 30—36, karfiol 40—80, 1 kgr. petrezselyem 30—36, 1 kgr. karalábé 24—30, zeller drb. 20—30, zöldpaprika 1—5, retek csomója 16—24, 1 kgr. spenót 80—90, 1 drb. tormá 14—20 fillér.

Élőállatok: (közepes felhozatal)
1 drb. vágó szarvasmarha kgr. 1.20—1.30—1.40, fejős tehén 600—1000, szopós borjú 1.60—1.70, 1 pár kismalac 35—60, 1 igazló 300—800, 1 parádéslo 300—1200 pengő.

Tejtermékek: (közepes felhozatal)
1 liter tej 0.38—0.40, 1 kgr. vaj 6.80—7.70, juhtúró 3.40—4.10, tehéntúró 1.25—1.35, tejfel 1.50—1.70, juh sajt 3—3.40 pengő.

Kenyér:
1 kgr. egységes kenyér 42 fillér.
Szárnyasok: (erős felhozatal)
Csirke kgr-ként 4—4.60, hízott liba 4.90, sovány liba 3.80—4.90, pulyka 3.50—4.50, hízott ruca 4.70, sovány ruca 3.50—4.70, 1 tojás 0.20—0.30, kgr. 3.90—4.10, tyúk 3.50—4 pengő.

Húsarak:
1 kgr. marhahús 3.70, disznóhús 3.20—3.80, növendékmarha 3.70, juh hús 2.10—2.40, bárányhús 2.10—2.40, bivalyhús 3.30, zsir 3.30, tepertő 3.80 pengő

Halfélék: (gyenge felhozatal)
1 kgr. sulyu ponty (élő) 3.50—3.80, csuka 3—3.50, köröshal 2—2.50 P.

RÁDIÓ

SZERDA, NOVEMBER 18.
Budapest I.

- 5.40 Úzen az otthon, A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.40 Ebresztő, Torna, Hírek, Közlemények, Reggeli zene.
10.15 Sovinszky László szalonzenekara.
11.15 Kamarazene.
11.40 Bartók József elbeszélése.
12.10 A Rádiózenekar műsorából.
13.30 Honvédeink üzennek, A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Folyamérők fúvózenekara.
15.20 Operettársulatok.
15.50 Rubint Lajos, a MLSz Játékvezető Testülete országos ügyvezetőjének előadása.
17.00 Hanglemezek.
17.15 Paderewski zongorázik.
18.00 Honvédműsor.
19.05 Gerhardt Hauptmann és az Elmerült harang, Thienemann Tivadar dr. egyetemi tanár előadása.
19.15 Az elmerült harang, Mesedráma.
21.20 Magyar nóták.
22.10 Táncezene.
22.40 Bajor Gizi verseket mond el
23.15 Berlini Filharmonikusok.

Budapest II.

- 18.40 Pilinszky Zsigmond énekel.
19.05 Olasz nyelvoktatás.
19.25 Szórakoztató zene.
20.10 Kecskés Tibor dr. előadása.
20.40 Conservatoire zenekar.

Olvassa és teressze a Magyar Lapok-at

SPORT

KISOK bajnokság

Jól ment a kereskedelmistáknak Nagyszalontán

Baross Gábor ker. isk. — Arany János gimnázium 10:0 (6:0)

Szombaton délelben a nagyszalontai NSC-pályán játszotta a váradi Baross Gábor ker. isk. labdarúgócsapata a KISOK-bajnokságok második mérkőzését. Ellenfele a szalontai Arany János gimnázium csapata volt. A mutatott játék alapján a váradi együttes

még ilyen arányban is megérdemelten nyert.

Baross Gábor: Kurilla — Pangrácz, Rabkóvács — Bota, Padurán, Szántó — Janka, Kardos, Bodó, Kovács.

Arany János: Nagy — Körössi, Rátka — Szorján, Bagoly, Gripp — Szilágyi, Cseke, Hartai, Roxin, Bondár.

Férfiruhákat, használtakat legjobban árón vehet, eladhat

MOLNÁR

használatra üzletében Bémer-tér 1. (udvarban) írássra házhoz jövök.

Szent László gimn.-N. Gépipar 4:0 (2:0)

Szombaton délután került sor a két együttes összecsapására a Rhédey-kertben. Változatos játék után a jobb erőnlétben levő gimnázisták legyűrtek az egyébként kitűnő ellenfelüket. A Gépipar az első féldőt jobban bírta. De a nagyszalontai végül is meg kellett magát adnia. Gólszerzők: Fernbach (3) és Erdős.

Jók: Gátay Fernbach és Molnár, illetve Lackó I. Csapó és Peringer.

A fenti mérkőzések után a KISOK bajnokság állása a következő:

1. Baross G.	2	2	—	17:0	4
2. Szt. László g.	2	2	—	7:0	4
3. N. Gépipar	3	2	—	1	3:5
4. Arany J. g.	3	—	—	3	1:15
5. B. Mezőgazd.	2	—	—	2	0:8

Szervezkednek a nagyváradai asztaliteniszezők

Szerdén este fél hét órákor tartják a nagyváradai asztaliteniszezők első külön értekezletüket, amelyen ennek a sportágnak további sorsáról döntenek. A szövetség Nagyváradra küldte Dudás Miklós erdélyi és délvidéki kerületi vezetőt, hogy a nagyváradai asztaliteniszezőket összehozza és megalakítsa az erdélyi kerületet. A kerület megalakulásáról is határozni kívánnak a szerda esti értekezleten, amelyet a Katolikus Le-

gényegylet nagytermében tartanak meg. A szövetség kiküldöttje felkéri az asztaliteniszezőket, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg az értekezleten.

A szövetség kiküldöttje meglepéssel nyilatkozott a nagyváradai asztaliteniszezőkről, akik közül nem egyet országos szempontból is elsőrangúnak talált. Reméli, hogy sikerül lendületet adni a pillanatnyilag halálódó sportágnak.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker órák vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása

Ács Tibor.

Széchenyi tér 6.

SZINHÁZ

Színházi iroda közleményei:

„Bolond Asvayné” kedden este

Hotty Éva felléptével az idény legnagyobb színpadi sikere, a *Bolond Asvayné* kerül színpadra kedden este a színházban.

Szerdán este a legmulatságosabb operett-újdoncság, a *Száz piros rózsá* van a színház műsorán *olcsó helyárrakkal*. **Főszereplők:** Hotty Éva, Göndör Klára, Márfy Vera, Szabó Ernő, Márai Ede és Barsy Béla.

Csütörtökön este a harmadik propaganda munkáseleődés keretében Szabados Béla nagyoperettje, a *Bolond* kerül színpadra.

Péntek estétől az idény legnagyobb operett sikere, a *Csókhaboru* kerül színpadra. Ezt a pompás operett-újdoncságot, mely sikereiben messze felül fogja múlni az Aranysárga falevélét és a Száz piros rózsá sikereit is, Daniss Győző rendezte. Teljesen új, eredeti kiállítás. Gyönyörű díszletek. Rengeteg humor és vidámság. Szenzációs

táncok. Hangulatos muzsika. Pénteken este premier bérlet, szombaton este A. bérlet, vasárnap este bérlet-szűnet.

November 24-én Puccini: *„Bohémélet”* című operája kerül színpadra Patakyl Kálmán, a m. kir. Operaház tiszteletbeli tagja, Kőszeghy Teréz, Csóka Béla, dr. Dalnoky Viktor és Szóts D. Péter operacénekesek felléptével. Felemelt helyárak. Jegyek elővételben már válthatók.

HETI MŰSOR:

Kedden este: Bolond Asvayné
Szerdán Száz piros rózsá.
Csütörtökön este: Bolond.
Pénteken este: Csókhaboru, premier bérlet.

Szombaton délután: Aranysárga falevél.

Szombaton este: Csókhaboru, A. bérlet.
Vasárnap délután: Párisi express.
Vasárnap este: Csókhaboru.

Nagyvárad térképe

fekete nyomással P. 1•60

kapható a
MAGYAR LAPOK kiadóhivatalában

Juhász István az MLSz új elnöke

Ugyvezető e'nök: Barcsay János

Gidófalvy Pál dr. lemondása folytán a 195. és 196. (1942) OSK—VKM számú rendeletekkel a 239.000—942. VKM számú rendelet 5. paragrafusának hetedik bekezdése alapján Juhász Istvánt, a Gamma Rt. vezérigazgatóját bízták meg az MLSz elnöki tiszttségével kapcsolatos feladatkör ellátásával, míg az ügyvezetői elnöki tisztség betöltésére Barcsay János építész-mérnök, építőiparisokai tanár, a budapesti kerület ügyvezetője kapott megbízást.

A TURÁNI TÁRSASÁG vendégei számára adott díszvendéget vasárnap a Nemzeti Kaszinó éttermében volt.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Jó hangú rádió, olcsón eladó. Kovács, Halász-u. 14. 379

Aranyat, ezüstöt briliánsot vasárolj Tarjan Brás.Ékezerész, Rakóczi-ut 8. 185

Eladó regénytár, Dr. Baditz Miskolc. 159

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor Ékezerész, Rakóczi-ut 3. 356

Antik ebédő, 6 bőr székkel eladó — Nagyatádi Szabó István-utca 19. 499

Eladó télikabát, szürke, magyars, ecéttékék és szürke öltöny, Balettempó 37, fekete, Booskai fekete kabát, Szent János-u. 26. bal számnélküli második ajtó. 415

Eladó egy pár 8-as számú piros csizma, Bethlen Gábor-u. 44. 414

Megvételre keresek 2 ágat éjeli szekrényvel, Beóthy Odón-u. 42. ajtó 3. 412

Eladó Vánház-utca 1. és Kapuzárán János-tér 22. szám alatti, egy teljesen épült, vasúti iparvágánnyal rendelkező raktár és irodahelyiség, a külön lakóházzal együtt. Jelenleg a Hangya kirendeltsége bérel. Ajánlatokat az Erdélyrészi Hangya Szövetkezetek Központjához, Marosvásárhelyre kérjük küldeni. 410

Ingalan

Eladó kétszobás, konyhás magánház. Össitelep, Bajnok-u. 13. 373

Állást nyert

Gazdát keresek 150 holdas birtok kezelésére. Ajánlatot „Gazda” jellegű kiadóba. 413

Különféle

VARRÓGÉP javítása, alkatrészek Jakab műszerésznél, Kossuth-utca 5.

50.000 pengő készpénzzel kereszteni társat keresek azonnal megindítandó nagykereskedéshez. „Biztos” a jobb jövő” jellegű kérek címet a kiadóba. 411

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: Dr. Paál Árpád
Kiadó: Dr. Scheffler Ferenc, Szent László-nyomda Rt. igazgatója